

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemanj velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemanj velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naravnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 30

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 246.

V Ljubljani, v soboto 25. oktobra 1890.

Letnik XVIII.

Deželni zbor kranjski.

(Četrta seja, dné 21. oktobra.)

(Konec.)

Za poslancem Hribarjem je govoril dr. Tavčar v enakem smislu kakor njegov predgovornik. Spominjal je na lanske obravnave in iz stenografičnega zapisnika dokazoval, da je gosp. deželni predsednik tedaj sam priznaval, da § 6 obsega manj važno določbo, kakor § 3. Oponašal je opoziciji, da je bila lani potegnila z národno večino in da bode isto tako storila letos, samo da reši § 6 v obliki, ki prikrajšuje deželno avtonomijo. Obširno potem razpravlja nevarnost, ki tiči v preveliki vdanosti do vlade, in ostro kritikuje obnašanje vlade, zlasti učnega ministra Gautscha, ki kaže deželi kranjski in narodu slovenskemu manj naklonjenosti, kakor Stremayer ali Conrad. Konečno priporoča, da naj slavni zbor pritrdi predlogu poslanca Hribarja.

Tretji govornik je bil poslanec Šuklje, ki je odgovarjal predgovornikom in zagovarjal § 6, ki bode po njegovi misli vplival na prosep šolstva, ker učitelji ne bodo tiščali na boljše službe, če se imajo nadejati osebne doklade. Trdil je, da resolucija, kakoršno predlaga poslanec Hribar, je v nasprotju s šolskimi zakoni, da to ni nagrada, kakor pravi resolucija, ampak osebna doklada, ki spada k aktivitetnim užitek in ki jo sme priznavati le deželna šolska oblast. Osebne doklade naj tudi ne bodo darila, ampak učitelji naj imajo do njih postavno pravico, kar je treba v zakonu samem izražati; resolucija ne zadostuje, ker je preklicljiva in se more vsako leto odpraviti. Po njegovi misli se ni treba bati, da bi se § 6. rabil v pomembne namene, če bi prišla drugačna vlada, in minister Gautsch ni tako hud nasprotnik slovenskega naroda, kakor sta trdila predgovornika, ker je za slovenski narod več storil kakor njegovi predniki. Priporoča

torej, da naj se § 6. sprejme, kakor ga predlagata deželni odbor in finančni odsek. Rad bi bil sicer predlagal, da naj odpadejo besede „po pričetku veljavnosti tega zakona“, ali ker vidi hudo nasprotstvo proti § 6., tega ne stori, ampak je zadovoljen, če se sprejme § 6., kakoršen je.

Za njim poprime besedo g. deželni predsednik baron Winkler rekši, da mu ni treba biti obširnemu, ker je že poslanec Šuklje zadostno pojasnil pomen § 6. Tudi g. deželni predsednik misli, da resolucija nasprotuje šolskim zakonom in da bi bilo nevarno ji pritrčiti, ker tudi deželnega zaklada deželno zastopstvo ne sme rabiti po svoji glavi, ampak je vezano na potrditev cesarjevo.

Poslanec Svetec, ki se potem oglasi, razpravlja ogromne troške, ki jih leto za letom prizadeva šolstvo, in ki se bodo vsled novega zakona zdatno pomnožili. Po njegovi misli ne gré, deželi nakladati še večjih bremen z določbami, kakoršnih drugi šolski zakoni nimajo. On je proti temu, da bi se poleg povikšanja plač učiteljem dovoljevale še osebne doklade ter priporoča, da naj deželni zbor zavrže § 6., pa odkloni tudi resolucijo.

Deželni poslanec Detela zagovarja stališče deželnega odbora in se obrača proti prvima govornikom, češ, da ni bilo treba govoriti s toliko navdušenostjo in tolike važnosti pripisavati § 6. Sklepal je z besedami cesarja Napoleona, da od vzvišenega do smešnega je le eden korak.

Po predlogu barona Taufflerja bil je sprejet konec razprave, ali govorila sta še poslanca baron Švegel in dr. Schaffer, ki sta se bila ogasila pred sklepom razprave. Dr. Švegel se je zlasti obračal proti dr. Tavčarju, rekši, da je razvidno iz stenografičnega zapisnika, kako je on lani o tej zadevi sodil. On in njega tovariši so pritrčili § 6. ne zaradi njegovega obsega, ker so bili načelno proti osebnim dokladam, ampak ker se jim je zdelo, da

je vladno oporekanje odveč, če prej ni oporekala veliko važnejšemu § 3. Kako bodo glasovali letos, se bode kmalo pokazalo; zanj in za njegove tovariše so v prvi vrsti merodajni razlogi, ki jih je povdarjal poslanec Svetec, zato bodo tudi v njegovem smislu glasovali.

Dr. Schaffer se je v prvi vrsti obračal proti dr. Tavčarju in zbudil veselost, ko ga je v začetku nazival poslanca mesta ljubljanskega. Za njim spregovoril je nekoliko besed še poročevalec dr. Vošnjak, kateremu se je pa videlo, da mu zagovarjanje § 6. ne gré prav iz srea.

Pred glasovanjem oglašil se je dr. Tavčar še enkrat ter je zahteval od podpredsednika barona Apfaltrerna, ki je med vso to razpravo predsedoval deželnemu zboru, naj k redu pokliče in pokara barona Švegela, ker mu je podtikal, da ga je hotel v svojem govoru smešiti, kar je graje vredno, ker se kaj takega od resno mislečih poslancev ne sme trditi. Po nekaterih sporazumevalnih besedah je bila ta reč poravnana in pričelo se je glasovanje o § 6., ki je bil zavržen, ker je zanj glasovalo samo 9 poslancev.

Sedaj pride na vrsto naslednja od poslanca Hribarja nasvetovana resolucija:

„Deželnemu odboru se naroča, učiteljem, kateri so kot stalni učitelji na jedni ter isti jednorazredni ljudski šoli z letno plačo IV. vrste zadovoljivo službovali deset let, zaslišavši prej deželno šolsko oblast, dovoljevati iz deželnega zaklada osebno nagrado letnih 50 gld., ki se pri odmeri pokojnine ne všteva in odpade, če dosežejo učiteljsko službo z višjo plačo.“

Poslanec Hribar še jedenkrat utemeljuje to resolucijo in odločno zavrača trditev predgovornikov, zlasti v tem oziru, kakor da bi bila vlada Slovincem naklonjena. Če smo tudi kaj zadobili na Kranjskem, kjer prebivamo v skupni celoti in imamo v

LISTEK.

Nedeljske misli.

II.

Gospod vrednik, rad bi Vas povabil na zabavni simpozijon nedeljskih mislij, ko bi bil prepričan, da so misli sploh zabavne, ali da kaj koristijo našemu osobito v jeseni jako razvajanemu životu in želodecu, kateremu strežejo začasno nedeljski in ponedeljski Nimrodi s kupljenimi in v istini ustreljenimi zajci in sémintja tudi „z racami“ svoje lovske domišljije.

Naravno je tedaj, da se pri nas v današnji „lovski dóbi“ po osebni zanimivosti ložje razpečava divjačina, kakor resne in tudi smešne misli in da je naše Platonovo omizje vedno bolj zapuščeno.

Vendar pozabili bi bili kmalu v svojih ponižnih nedeljskih mislih, da imamo baš sedaj najmanj vzrok tožiti o brezsmiselnosti dóbi svoji, ko so zbrani naši „patres patriae“ za zelenimi deželno-zberskimi mizami, ob katerih se krešeta negativni in pozitivni pól nasprotujočih mislij, da sodimo sémtertja tudi oratoriške elektrike nevesči poslušalci na galeriji, kaj da je ekspanzivna moč nasprotujočih duhovitih in neduhovitih mislij.

Zaradi tega je naravno, da absorbuje zborujoči naš deželni zbor v bratovski slogi tako silno vse ostale misli našega mestnega življenja, da ni zaslediti niti jedne pikantne novice, sli celó časnikarske

race ves teden, in da se sušé vedno bolj slovenski listkarji na izvirnih mislih in na šegavnosti v svetek in delavnik.

Na podlagi tega istinitega opazovanja si tolmačimo tudi faktum, da so vse novice in visoko leteče resolucije, sklepi in debate bolj zanimive, ko odmevajo v deželni dvorani in da jih cenijo tedaj naši politiki po najvišjem dnevnem kurzu, a ko se vračajo čez pet ali več tednov iz deželnega zbora v praktično življenje naše, so mnogo potov le bela pólá, na kateri je zapisano stereotipni „Vidi“ in pa „lasciate, non licet“.

In tedaj je vedno najbolj bogata žetev nam sitnim dovtiparjem, kajti neusmiljeno pademo po mrličih narodnega truda in trobimo s trobentami nekdanje Jerihe Demostenov in Shakespearjev izrek, da je moč dovtipa odvisna le od poslušalčevih ušes, a ne od ust pripovedovalca.

Le raz to stališče smemo razmotravati pravično tudi novice slavnega češkega deželnega zbora, kajti mi, ki čujemo o neslogi Staro- in Mladočehov, ne čutimo dovtipne ironije, s katero se odevajo mladi Gregerji „intra et extra muros“ in vendar trdijo oni neprestano, da naš boj ni nič drugega kot nepotreben in slab dovtip na kožo slovanstva. A da ne sodi kdo, da se je posušila v dóbi deželnih zborov popolnoma slovenska dovtipna žila, poskrbimo vendar ob posebnih slovesnostih vsak po svojih močéh za prepotrebno zabavo.

Nekateri nabiramo pesek za „Narodni dom“, drugi za „Sokolsko hišo“, tretji se radujemo dvigajočega se novega nemškega gledališča in zopet drugi zabavljamo na desno in levo, kakor da bi bil svet in vse njegove solnčne in senčne strani vstvarjene le nam na jezo.

Tudi narodnih naravoslovnih zbirk ne pozabimo v svoji nevolji. „Exempli gratia“ napovedal je baš sedaj gospod ljubljanski župan v narodnem inseratu boj in smrt vsem ljubljanskim metuljem, muham in gosenicam, akoravno so zaslužile z bogato svojo, a že končano pašo miren zimski kotiček, da, celó ličink, ki se bajé grejejo sedaj ob zamrznem razorji, ni pozabil mestni ukaz. Prav je tako.

Ako je resničen pregovor, ki veli: „Vse ob svojem času!“ bližamo se Slovenci vedno bolj isti svetopisemski dóbi, o kateri pesnik poje, da tam ni joka — niti smeha! V prvega smo v istini zaverovani v novejši dóbi Slovenci, kajti jok vsega sveta so izlicitali naši liriki, in razveseljujejo nas ž njimi žalibože le jeden pot v mesecu, namreč kedar je polna luna, ali kedar pride kateri izmej naših leposlovnih listov na svetlo. Smeš, oj smeš, tega smo osobito potrebni, kajti on nam daljša življenje trdi „Sterne“, in posled, kjer je smeš je tudi nekaj smešnosti in nagajivosti in poleg nje ob deljah tudi

Swiftijanec redivivus.

rokah deželno zastopstvo, ne smemo prezirati, kako učni minister ravna na Štajarskem, Koroškem in Primorskem, kako dela celó pri nas na Kranjskem. Zato nimamo nobenega vzroka, vstrezati njegovim željam. Učiteljem pa bi radi naklonili to osebno nagrado, in ker se to ne more zgoditi v zakonu v isti obliki, ki se strinja z deželno avtonomijo, zato hočemo to storiti z resolucijo.

Govorila sta še jedenkrat dr. Tavčar za, poslanec Šuklje pa zoper resolucijo; potem se oglasi poslanec Klun in omenja, da je bil v finančnem odseku on stavil resolucijo, katero sedaj razlaga poslanec Hribar. Vodili so ga pri tem isti predlogi, kateresta obširno razpravljala poslanca Tavčar in Hribar, in katerih zato ni treba ponavljati. Kot poročevalec je mislil, da ne gré učiteljem kratiti lani dovoljeno osebno naklado, ker se pa zaradi upora učne uprave reč ni mogla več sprejeti v zakon, ne da bi bila škoda trpela deželna avtonomija, zato je nasvetoval resolucijo. Ugovori, ki so bili danes slišati pri razpravi, njega niso prepričali, da bi bila resolucija slaba, zlasti je trditev ničeva, da nasprotuje šolskim zakonom. Tudi § 3. s svojo določbo nasprotuje tem zakonom, ker deželnemu odboru daje pravico, ki jo je imel sedaj samo deželni šolski svet, in vendar se vlada ne upira tej načelni premembi obstoječega zakona. Zakaj bi se torej upirala manj važni določbi § 6? Trdilo se je tudi, da je to malenkostna reč; toda deželna avtonomija ni malostna reč, ampak ena najvažnejših zadev, zlasti za deželne poslance, ki bi jo morali braniti na vse strani; če je sami ne bomo spoštovali, kako hočemo pričakovati, da jo bodo spoštovali drugi? Zato se potem nikar ne pritožujmo, če pri naši popustljivosti odpade kos za kosom od naše avtonomije in nazadnje propade vsa. To so bili nagibi, ki so mene vodili v odseku in ki me vodijo še sedaj, zato naznanjam, da bom jaz glasoval za resolucijo.

Pri glasovanju je bila resolucija odklonjena, ker je za njo glasovalo samo 9 poslancev. S tem odpade osebna nagrada za učitelje.

Drugi paragrafi obveljali so brez ugovora in ob 3/4. uro deželni glavar sklene sejo ter prihodnje sejo napové za torek 28. t. m.

Višja dekliška šola.

Napisali smo v torek s tem naslovom članek v „Slovencu“. Razpravljali smo stvarno vprašanje, ki sedaj zanima naše javno življenje. Zdi se nam, da ima dolžnost političen list, da pové svoje nazore o takih vprašanjih. Izjavili smo se proti osnovanju ženskega višjega izobraževališča, in sicer, ker za take drage zavode nima denarja ni dežela, ni mesto, ker so taki zavodi osnovani na taki pedagogični podlagi, o kateri je naše prepričanje, da ni zdrava za vzgojo odraslih deklic, in pa ker so nam ustanovile v Ljubljani Uršulinke šole, katera je po našem mnenju najkoristnejša in najprimernejša našim razmeram, vzlasti ker bi bili troški za tako šolo zelo neznatni.

V celem članku ni bilo za nikogar nobene razžaljive besede; pričakovati smo torej smeli, da bodo tudi oni, ki so morebiti nasprotnih mislij, dostojno izrazili svoje pomisleke ter jih podprli z veljavnimi dokazi.

Oglasil se je v nasprotnem smislu „Slovenski Narod“; toda kako? — Združil se je z don Kišotom, ter se z njim bil z nasprotniki, katerih nikjer ni, razven v njegovi bolni obraznosti. Naš članek je govoril izključljivo le o višjem dekliškem izobraževališču in proti temu je stavil svoje pomisleke. Meščanske šole omenil je le mimogredé z jednim stavkom. „Narod“ pa vso stvar zavije in svojemu članku dá naslov: „Niti jedne meščanske šole nam ne privošči“, in o tem tudi razpravlja. Ker smo o meščanski šoli, kakor povedano, le mimogredé govorili, torej je vse mahanje „Narodovo“ le v — zrak!

Toda tudi to naj bi bilo, da bi gospodje le dostojno, stvarno pisali! Ali kako pišejo? Med drugim pravi člankar: „Imajo te čenče (dr. Schussterschietz na čelu „finančne“, „pedagogične“ in „narodne“ (!) pomisleke.“ — To je prvi dokaz! — Dalje: „Pravijo, da bode šola stala 10—12 tisoč na leto. — Kaj še! Niti polovica tega, vsaj krška stane le 4000 gld.“ To naj bi bil drug dokaz. In vendar bi moral biti člankar toliko pošten, da bi svojim čitateljem povedal, da smo mi govorili o višjem izobraževališču ali liceji, ne pa o meščanski šoli. Da pa táko izobraževališče stane tudi več, nego

20 tisoč na leto, tega se gospodje morejo prepričati na graškem dekliškem liceji, in tam naj tudi štejejo, koliko učenk je v takih zavodih; meščanske šole v Mariboru in drugod naj pusti v miru, ker o njih tu ni govora. — To naj je drugi dokaz!

„Narod“ piše: „Klika Slovencev bi rada v velikem shodu begala ljudstvo v Ljubljani zoper to šolo in hoče nahujskati celó deželne poslance za to perfidno početje.“ — To naj je tretji protidokaz!

Torej ljudem pojasniti: Dobro šolo imate brez posebnih troškov, čemu torej siliti za šolo, ki bi stala toliko tisoč, in bi bila morebiti slabša; to se pravi po „Narodu“ ljudi begati, to je „perfidno“ početje. Ali pa v resnici „Narod“ ne bega, ne moti ljudstva, ker mu zakriva velike troške za šolo? — „Fistula dulce canit, volucrum dum decipit anceps.“

Hvaležni smo pa pisalcu, da je tako naravnost in očitno izpovedal, za kaj da se gre pri tej šoli. On namreč pravi: „Če bi bil blagi Gorup dal novce za samostan, kdaj že bi bili v Ljubljani dva ali tri samostane postavili. Če bi nameravali nastaviti na tej šoli nune, ti gotovo ne bi toliko ugovarjali, če bi tudi učni jezik bil nemški.“ — Torej samostan, nune, to je strašilo, katero se hoče odstraniti z novo šolo. Ugovor, da se bojé, da bi ne bila pri Uršulinkah višja šola slovenska, to je le fraza, s katero begajo ljudstvo; bojé se le verskega značaja, katerega bi vtisnile redovnice novi šoli. To je „narodni humbug“, ki se je nedavno pokazal tudi v ljubljanskem mestnem zboru; ondi so namreč zoper ponemčevanje ljubljanskih šol kričali tudi taki slovenski mestni očetje, ki sami pošiljajo svoje otroke v — nemške šole. Pač res: „Nous ne sommes guère plus heureux, depuis qu'on a inventé la nation!“

„Katoliško politično društvo“ torej izpolnuje le svojo dolžnost, da tudi ljudstvu to stvar pojasni; zakaj ljudstvo ni samo zato, da bi za šole plačevalo in stradalo; ljudstvo naj tudi izvé, kako se po nepotrebnem troški napravljajo za šole, kako se ne-hvaležno stavijo ovire zavedu, ki že blizu dvesto let tako nesebično in s tolikimi vspehi vzgaja ljubljansko žensko mladino. Da, narod naj je poklican, — končamo tudi mi z besedami „Slov. Naroda“, — da bode svojo sodbo o tem postopanju izrazil.

Vlada in sabor.

(Izvirni dopis iz Hrvatske.)

Te dni se je povrnil hrvatski ban zopet v Zagreb. Dlje nego po navadi je boravil na svojem posestvu čez cela dva meseca, a zdaj, ko je naš sabor sklican na 25. dan oktobra, moral je sevédá tudi on priti, kajti zasedanja našega sabora si niti ne moremo misliti brez osebe njegove prevzvišenosti. Da je to istina, je najboljši dokaz, kako se je sabor sklicel, kajti mislilo se je, da se bode letos saborovalo že prve dni oktobra, ali predsednik je zborovanje radi banovz odsotnosti preložil na 25. dan tega meseca.

Opozicijskim časopisom se to čudno zdi, ter dokazujejo, da se predsedniku ni treba vezati na osebo banovo, in sicer tem manj, ker se ban še dozdej ni dal nikjer izbrati za narodnega zastopnika. Ali to dokazovanje je čisto nepotrebno, kajti dobro je poznat odnošaj večine našega sabora nasproti banu, katerega smatrajo celó za svojega vodjo, ter brez njega nobenega zakona in nobenega važnega vprašanja ne rešujejo.

Čudno je pa vendar, da se še sedaj ne vé, o čem bode bodoči sabor razven proračuna razpravljal. Dozdej še ni znana nobena zakonska osnova, katera bi imela biti predložena saboru. To ravnanje je gotovo nepraktično, da se namreč o nobeni osnovi ne more prej javno razpravljati, nego pride pred sabor. Kolikokrat se mora opozoriti pri takih osnovah na dobre in slabe strani, ter je potem zastopnikom mnogo lažje govoriti in glasovati zanje ali proti njim. Pri nas vsega tega nima: kar izdela vlada in saboru predloži, to se tudi po navadi odobri brez ozira na prigovore opozicije, ki večkrat čisto jasno dokazuje, da more biti takšna postava za narod le težko breme.

Mi spominjamo tukaj le postavo o točarini, ki je našemu narodu zadala hud udarec, kakor je opozicija že naprej trdila; ali zato ni nobeden maral, narod pa vendar mora trpeti. Da se bode v bodočem saboru sedanja takozvana narodna stranka držala istih načel, potrdile so že „Narodne Novine“. Saborška večina se ne bode bavila v bodočem zasedanju niti z državno samostojnostjo Hrvatske, niti

s samostalnim financijami, niti z neodvisno trgovsko in železniško politiko, kajti vse to ne spada v njen delokrog.

Tudi se narodna stranka ne bode mešala v „kakšne posle čez mejo domovine“, — ona namreč ne bode vplivala na vprašanja, ki se tičejo Dalmacije in Kranjske. Ta izjava „Narodnih Novin“ gotovo ni nič novega, saj se je v resnici današnja večina hrvatskega sabora že zdavnaj odrekla vsake solidarnosti z ostalimi Slaveni, tedaj tudi s Slovenci. Ali čudno se nam zdi, kako se more napustiti Dalmacija od saborske večine, saj vendar Dalmacija spada po nagodbi k Hrvatskej ter bi se morala prej ali kasneje zjediniti z ogrsko krono. Ali to zjedinenje ni Madjarom po volji, pa se zatorej tudi vladini Hrvati zanj ne potegujejo.

Na tak način so prisiljeni naši zastopniki za voljo svojih zaveznikov žrtvovati ne samo solidarnost z ostalimi Slaveni, nego celó jeden del lastnih svojih bratov pustiti nezjedinjenih z ostalo hrvatsko zemljo. Za njih se širi njihova domovina samo do Sotle in Velebita, dalje čez te meje ne smejo gledati, kajti to je želja njihovih sosedov preko Drave. Pa vendar „Narodne Novine“ trdijo, da saborska večina brani nagodbo in da jo hoče držati točno in vestno.

Ali ravno s tem, da so izpustili iz svojega programa celokupnost hrvatske domovine, ne branijo nagodbe, ki se sevédá drži in vrši le v onih točkah, po katerih imajo Hrvati nositi vsa bremena; v onih točkah pa, po katerih nam pripadajo prava, se vsaki dan brezobzirno krši. Takšna politika naše saborske večine po tem takem gotovo ni koristna, kajti ne samo da so se morali Hrvati odreči solidarnosti z ostalimi Slaveni, nego še tudi vrh tega morajo od svojih zaveznikov marsikaj neugodnega pretrpeti, ter gledati, kako se točke njihove nagodbe od dné do dné čedalje bolj gubé, in da že sami članovi narodne stranke prav sumljivo gledajo v bodočnost, kako se bode vse to skončalo. Ali nad njimi se je izpolnila ona poslovice: „Kdor ne prizna brata za brata, imel bode tujca za gospodarja.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. oktobra.

Notranje dežele.

Občinske volitve v Pragi bodo pokazale, ali so Staročehi tudi v glavnem mestu Češke izgubili svoj vpliv, kakor so ga izgubili sploh po deželi. Češki stranki se niste mogli sporazumeti, da bi bili skupno postavili kandidate, zato bo volilna borba zelo živahna. V imenu praških Nemcev pa je izjavil dr. Schmeykal, da se ne bodo vdeležili volitev v občinski svet; to je očitno znamenje pojemajočega nemškega življa v Pragi. — Spravna komisija vedno nadaljuje svoja posvetovanja o češko-nemški spravi, a vse razprave gredó le polževo pot.

V *dolenje-avstrijskem zboru* ne nemški liberalni poslanci pokazali svojo liberalnost nasproti svojemu somišljeniku Schöffelnu. Ta poslanec je imel toliko samostojnosti, da je izjavil svoje važne pomisleke proti združenju Dunaja s predkrajji in pri oskrbovanju reevev predlagal, da se oskrb ubožnih hiš izroči ali redovnicam ali zanesljivim meščanskim družinam, ki so brez otrok. S tem se je pokazal sevédá preveč klerikalnega in zato ga niso volili v odbor za predloge o oskrbi ubogih in „N. Fr. Presse“ pravi, da ga tudi ne bodo volili v deželni odbor. To je prostost mišljenja mej liberalci: ako ne greš z njimi čez strn in drn, precej si izobčen. In taki očitajo katoliški cerkvi, da s težkimi vezmi oklepa svoje podložne, da-si vémo, da v katol. cerkvi vlada največja prostost.

Vnanje države.

Rim. O položaji cerkvenih razmer v Braziliji se poroča iz Rima „Pol. Corr.“: Eden najznamenitnejših braziljskih škofov, msgr. Macedo da Costa, se mudi sedaj v Rimu. Namen njegovega bivanja v Rimu je, da poroča po preosnovi imenovane države papežu o položaji katoliške cerkve ter se posvetuje s papežem, kako stališče naj zavzemajo braziljski katoliki v prihodnje. Imenovani cerkveni dostojanstvenik meni, da naj se braziljski katoliki sploh ne upirajo novi republikanski državni preosnovi. Prizadevajo naj si le, da jim podeli republikanska vlada iste pravice, kakor jih imajo katoliki v Združenih državah v Severni Ameriki. Tako se poroča v Vatikanu in govori se, da se bode papežev začasni nuncij v Rio de Janeiru v tem zmislu obvestil.

Rusija. Iz Odese se je nedavno poročalo listom, da se je 200 dijakov židovskega veroizpovedanja pokristijanilo, da morejo nadaljevati svoje vseučiliščne študije v Harkovu, Kievu in Odesi.

(Dalje v prilogi.)

Italija. Če bere Caprivi, kako pišejo glasila radikalne in trodržavni zvezi sovražne stranke, mé-nimo, da se preveč ne veseli svojega potovanja v Italijo. „Diritto“ piše: „Crispi naj bi vendar ne ménil, da si dá narod metati pesek v oči. Tudi ko bi sto državnih kancelarjev prišlo preko Alp, vendar se ne bi izboljšalo prežalostno gospodarstveno stanje, katero provzročuje politika trodržavne zveze.“

Francija. Iz Pariza se poroča „Pol. Corr.“, da je vojni minister odobril načrt lyonskega guvernerja, da se posamične trdnjave zvežejo z ozkotirnimi železniškimi progami. Vsled tega načrta se bodo zvezale z železnico tudi vse trdnjave v Dauphineji med seboj, kakor tudi z Lyonom.

Nizozemsko. Dočim so vsa dosedanja poročila zagotavljala, kako potrebno bi bilo uvesti regentstvo, katero naj bi prevzela kraljica Ema, iznenadilo je politične kroge najnovejše poročilo iz Amsterdama, da kraljica noče prevzeti regentstva.

Turčija. „Agence de Constantinople“ objavlja uradno sporočilo, katero trdi, da se turški vladi po krivem očita, da hoče omejiti dosedanje privilegije grškega patrijarhata, ko vendar imate grško duhovništvo in srenie še upravo in vodstvo grško-ruskih šol v rokah. Tudi ostanejo še veljavni zakoni gledé na dedščine, zapuščine in pokojnine.

Izvirni dopisi.

Z Murskega polja, dné 22. oktobra. (Različne vesti.) Te dni je naš okraj zapustil naš bivši okrajni glavar baron Mac-Nevin preselivši se na svoje novo mesto v Celovec. Pri nas je glavartil nekaj nad tri leta, pa izvzemši novo železnico, ne moremo njegovega delovanja imenovati posebno uspešnega in koristnega za okraj, ker je delal vse prevač po svoji glavi. Njega naslednik je mladi grof Henrik Attems, rodóm Gradčan, ki je poprej večinoma služboval po Kranjskem, in se hvali kot trezen, miren in vesten uradnik.

Preteklo nedeljo so naš rojak stolni kanonik g. dr. Ivan Križanič blagoslovili novo cerkev pri svetem Petru zunaj Radgone. Ker se je namreč v naših krajih že v tem stoletji prebivalstvo več kakor za polovico pomnožilo, postale so skoro vse cerkve pretesne. Zato so morali letos č. gosp. Anton Belšak, župnik pri sv. Petru, svojo župnijsko cerkev povekšati, kar so s pomočjo za božjo čast vnetih in darežljivih faranov jako hitro dovršili. Na žegnansko nedeljo so imeli č. gosp. Križanič že v novi cerkvi prvo službo božjo, h kateri so morali po letu župljani hoditi v radgonsko podružnico k Devici Mariji. Kakor letos pri sv. Petru, tako bodo drugo leto župnijsko cerkev pri sv. Križu na Murskem polju povekšali; kajti tudi ta cerkev je za število faranov veliko premajhna. Č. g. Anton Lacko so že letos pripravili vso potrebno tvarino, da se bode mogla cerkev do jeseni pod streho spraviti in blagosloviti. Enako delo še čaka tudi gospoda župnika pri svetem Jurju na Ščavnici in s časom tudi pri Mali Nedelji.

Pa ne samo za povekšanje, ampak tudi za olepšanje cerkvâ naše verno ljudstvo rado stori, kolikor premore. Tako je bila podružna cerkev sv. Duha na Stari Gori vsa prenovljena in olepšana, na angeljsko nedeljo blagoslovljena, in na žegnansko nedeljo so velikonedeljski dekan č. g. Albin Švinger lepo prenovljeno župnijsko cerkev pri sv. Tomaži slovesno blagoslovili. In ker že poročam o tem, kar je tukajšnje verno ljudstvo storilo za povekšanje in olepšanje svojih cerkvâ, ne smem zamolčati, da so farani sv. Antona v Slov. Goricah po prizadevanji svojega župnika č. g. Antona Vraza župnišče povekšali in lepo osnažili, da je zdaj res dostojno prebivališče za dušne pastirje.

O novi železnici ste že priobčili posebno poročilo in jaz samo to dostavim, da od 16. oktobra železniški vlaki redno po Murskem polju drdajo in zlasti mnogo pšenice in vinskega mošta prevažajo. Trgatev v ljutomerskih goricah je skoro dokončana. Kakovost mošta vse hvali, ne tako pa kolikost; kajti mnogim posestnikom gorice niti ni bilo vredno prešati ter so kar grozdje na pute ali brente prodali. Ker je vinski mošt dober in ga je malo, so ga vinski kupci že večinoma pokupili in odpeljali. Plačevali so mošt od preše po 20 do 25 kr. liter. Les po goricah je letos lepo dozorel, zato imamo upanje, da bode drugo leto več vina, če nam ljubi Bog zopet drugače ne gospodarji.

Iz Prage, 23. oktobra. (Pisatelj Jos. V. Frič †. — Kako se zabava Dunaj. — Ondriček. — Razno.) Minoli petek po noči umrl je po daljšem bolehanji na Kralj. Vinogradih nemurni pisatelj Josip Václav Frič. Porodil se je

l. 1829. tu v Pragi in je po dovršenih studijah odpotoval l. 1847. v London in Pariz. Leta 1848. vdeležil se je političnega gibanja, in je bil za to tri leta pozneje obsojen na 18 let v zapor; leta 1854. bil je pomiloščen in je živel dalje v Pragi do l. 1858., ko je bil internovan v Déši na Sedmogradskem. Leto pozneje se preseli iz Avstrije in je bival v Parizu in Berlinu. Leta 1866. izšla je kojižura „Jok česke krone“, koju je on spisal. Pozneje je živel v Pešti in Zagrebu do l. 1879.; to leto so mu dovolili na njegovo prošnjo povratek v Prago, kjer je pričel izdajati svoje zbrane spise. L. 1880. je postal začasni dramaturg češkega gledališča. Pisal je pesmi, povesti in dramata, koje je izdaval pod imenom: Brodský. To ime je gotovo znano č. čitateljem „Slovenčevim“ iz čeških prevodov v „Listku“. Leta 1851. spisal je v zaporu na Hradčanih žaligré „Hynek z Poděbrad“; l. 1852. spisal je v ječi Komornu „Ulrik Hutten“ in „Drahomira“. V prognanstvu je pa še dalje spisal od l. 1859. tragedijo „Ivan Mazepa“, obraz „Libušin soud“ itd., v Parizu pa z Legerjem francoski spis o Češki: „La Bohême historique, pittoresque et littéraire“. V prognanstvu je bil delaven kot publicist; mnogo drammat je tudi prevél. Pokojnik je bil sotrudnik vseh čeških časopisov.

Kaj je domovina zgubila ž njim, svedok je bil njegov impozantni pogreb, kojega mu je priredila „Umělecká beseda“ na višegradsko grobišče. Vdeležili so se sprevoda češki pisatelji, umetniki, češki visokošolci, vsa národna društva in ogromna množica občinstva. Po cerkvenih obredih zapojó člani praškega „Hlahola“ pesem „Salve Regina“; na to pa spregovori kanonik in župnik višegradski, č. g. Kafka, ganljive besede, koje so učinile globok vtis na vse prisotne okolu gomile. Spominjal se je najprej blagodarnega delovanja svetih slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda gledé zalaganja hramov po češki deželi in na Višegradu, omenjaje, da so bile na staroslavnem Višegradu tudi prve šole; z Višegrada je pobajala omika za vso deželo, in zdaj je postal kraj, kjer imajo poslednje počivanje za narod zaslužni možje in žene. „In tako smo tudi danes spremili na sveti Višegrad velicega rodoljuba, koji je že v mladeniških letih gorel ljubezni do naroda, za koje se je moral pokoriti, za koje je bil proklinjan in zaprt. Napenjal je vse svoje moči, in je z besedo, s peresom in dejanjem delal za vse dobro. Ta veliki duh ostavil je truplo, s kojim se zdaj poslovim. Z Bogom torej, veliki rodoljub, in hvala tebi za vse, kar si storil za domovino svojo. Teló tvoje ne bode več gledalo žarnega solnea, toda na onem svetu, kjer ni ječ, ni prognanstva, sijalo bode tebi večno solnce. . .“ Truplo so spustili v rakev rodbine Vavrove, blizo gomile Božene Nemcove („Babica“) in J. L. Maška. Čast njegovemu spominu!

Nemška omika pojavlja se pri nas skoro povsodi v drugi podobi: v „zatvorjenem“ ozemlju z neprijateljskim duhom zoper češko narodnost, na Dunaji in v nemškem Gradci pa zopet s zabavami ob čeških troških. Ne trdim, da bi bili možno vsi dunajski Nemci zavzeti zoper Čehe, vendar se ne dá tajiti, da ima zasramovanje in žaljenje češke narodnosti na Dunaji nekako domače pravo. Priproste zabave, pri katerih se zasramuje češka narodnost, to povsem dokazujejo. (Konec sledí.)

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je podaril pogorelcem v Radovici 700 glđ.

(„Katoliško politično društvo“) v Ljubljani priredi, kakor smo že poročali, v nedeljo dné 26. oktobra ob 5. uri popoldne svoj šesti društveni shod v domu katol. rokodelskih pomočnikov Poljske ulice št. 10. Na dnevnem redu je: 1. Višja dekliska šola. 2. O shodu slovenskih poslancev. — K temu shodu tem potom vabi odbor „Katol. polit. društva“ vse svoje ude in po udih vpeljane goste.

(Deželnega šolskega nadzornika) gosp. Josipa Šumana sprejel je cesar v avdijenci dné 23. oktobra.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem) ima prihodnjo sredo ob 6. uri pri „Slonu“ izredni občni zbor. Na dnevnem redu je: 1. Predlog, da se izpremené društvena pravila; 2. poročilo o devetem shodu avstrijskih zdravnikov, poročá dr. Valenta. Temu sledijo vednostna predavanja.

(Družba sv. Cirila in Metoda) objavlja po naših dnevnikih imenik svojih podružnic z dotičnimi načelnikstvi tako, kakor je bilo vodstvu nazadnje naznanjeno. Ker se pa blagajnične knjige sklepajo koncem leta, velja izkazana svota za leto 1889, kakor je tudi naznanjeno v poročilu blagajnikovem. Kar so slavna načelnikstva poslala leta 1890, pride še le v prihodnji račun. Sicer se pa tekoče pošiljatve denarnih prispevkov itak zapored objavljajo v naših dnevnikih.

(Iz Smlednika) se nam piše z dné 24. okt.: Včeraj je bil zopet za župana izvoljen občeslani veleposestnik g. Anton Burger. Občinski svetovalci so pa gg.: Henrik baron Lazarini, Jožef Keršič, S. Knific in Janez Rozman. Volitev odbornikov je bila dosti živahna, zdaj pa je upati, da se vrne potrebiti mir v občino, ker le v miru in edinstvi more občina napredovati. Bog daj!

(Iz Brda) se nam poročá, da je dné 20. t. m. zjutraj ob 9. uri pogorelo gospodarsko poslopje J. Strežarja (Martinčka) v Refoléh. Kako je začelo goreti, se ne vé, škoda znaša nad 1000 glđ, zavarovan je bil za 100 glđ. Lukoviška požarna bramba se je obnašala vrlo; tudi dekleta so pridno donašale vodo; več se jih pa ni ganilo ter so le gledali. — Druga nesreča je bila 23. t. m. v Dupljah pri gospodarju J. Jazbecu, kateremu sta otroka strašne smrti umrla. Gospodinja je namreč šla za nekaj časa k svojim sorodovincem. Ko pride nazaj, najde vežna vrata odprta, v hiši pa polno dima, dečka zadušenega, v stranski sobi pa na goreči postelji malo deklico opečeno. Oba otroka sta bila mrtva.

(Pri volitvi v deželni zbor) v Feldbachu na Štajerskem je bil od 317 glasov izvoljen z 270 glasovi kandidat katoliško-konservativne stranke baron Morsey, brat prednice karmeličank na Selu pri Ljubljani.

(Razstava nôš na Dunaji.) Avstrijski muzej za umetnost in obrt namerava prve tri mesece prihodnjega leta na Dunaji napraviti razstavo narodnih nôš. Vodstvo tega zavoda se je obrnilo na kranjski deželni muzej „Rudolfinum“ s prošnjo, da naj se vdeleži te razstave. Naš muzej si je pač pridobil zadnji čas nekoliko narodnih nôš kočevskih in belokranjskih, vendar je vse to premalo, da bi mogla biti kranjska dežela na razstavi primerno zastopana. Tudi po Gorenjskem in Notranjskem se dobi še marsikak dragocen komad stare narodne obleke med ljudmi. Lepo se tedaj poprosijo s temi vrsticami prijatelji ljudskega življenja in naše domovine, da naj pošljejo, ali v dar, ali pa proti primerni odškodnini, celo obleko, ki kaže narodno nošo (iz prejšnjih časov), ali vsaj kak posamezni nje del, do začetka novembra t. l. deželnemu muzeju „Rudolfinum“ v Ljubljano. Ako bi kdo ne maral teh stvari odstopiti našemu muzeju, naj jih vsaj blagovolil prepustiti za čas dunajske razstave. Na vodstvo „Rudolfinuma“ naj se obrne, kdor hoče kaj ponuditi, ali več o tem izvedeti.

(Vernih duš dan.) Ker je letos na dan 2. novembra nedelja, zato se ta dan ne bo praznoval v cerkvi vernih duš dan, marveč je preložen na ponedeljek. „Katoliški list zagrebački“ svetuje, da bi bilo želeti, da bi se verniki po tem tudi ravnali, da bi grobov ne razsvetljevali v soboto popoldne, marveč to lepo navado prenesli na nedeljo, da bi tudi njihova pobožnost bila v soglasji s cerkvenimi opravili. Želeti bi bilo, da bi se ljudstvo povsod na to opozorilo.

(Vsled opečenine umrl) je, kakor se poročá iz Celja, poldrugo leto star otrok posestnika Josipa Koširja v Verbnu. Večji otroci so ga vzeli na pašo seboj, zakurili, in pri tem se je unela malemu otroku obleka. Le malo ur je še živel.

Raznoterosti.

(Tisoč goldinarjev pogoltnil) S Solnograškega se poročá nekemu nemškemu listu: Dva imovita gospoda sta šla nedavno opoldne v neko gostilno. Jeden izmed njiju je imel seboj psa po imenu Tiras. Že med potjo sta imela neko kupčijo med seboj, in prišedši v gostilno, sta se nadalje pogajala. Naročila sta si mej tem dobro južino. Krčmarica jim je postregla najprvo z mastno juho. V živahnem pogovoru je ponudil gospod svojemu tovarišu tisočak z opombo, naj vendar sprejme ponudbo. A glej! Ko mu je tako molil tisočak, pade mu iz rok v juho svojega tovariša. Takoj ga potegne tovariš iz juhe ter drži nekoliko časa v roki, da bi se odtekla ž njega juha. Tiras je to zapazil,

in menč, da mu ponuja gospod kožico od klobase, hlastne bliskoma po tisočaku. V trenutku je bil tisočak v želodec požrešnega psa.

— Kupčija s sužnjimi. V Turčiji je še vedno na skrivnem živahna kupčija s sužnjimi. Kupljeni sužnji pridejo največ v glavno mesto in razna druga mesta. Angleški zastopnik je vložil proti tej kupčiji ugovor, in vsled tega je sklenilo ministerstvo vnanjih zadev, ostro nadzorovati pristanišča v Tripoliji, Džedah in Hodeidi.

— Turški častniki v Nemčiji. Vsled ukaza sultauovega pojde jedenajst turških častnikov v Nemčijo, da dovrše tam svoje vojaške študije.

— Kapucinec-vojak. Nedavno je bilo videti v Rastattu na Badenskem kapucineca v vojaški uniformi. Dotični (brat Joahim) je bil pozvan kot rezervist na desetdnevne vojaške vaje. Četudi je le poddesetnik, vendar so ravnali častniki z njim povsem dostojno, in zvečer mu ni bilo treba suaziti svoje oprave.

Telegrami.

Dunaj, 25. oktobra. Danes je prišel ogrski ministerski predsednik Szapary.

Dunaj, 25. oktobra. V deželni zbor dolnje-avstrijski so izvoljeni: Gatterburg, Weitloff, Schöffel, Granitsch, Kopp in Lustkandl.

Linc, 24. oktobra. Deželni zbor je potrdil vse volitve. Predlog levičarjev, da naj se ne potrdijo volitve veleposestnikov in razpišejo nove volitve, pri katerih naj bi se župniki in linški škof izbrisal iz imenika volilcev pač pa uvrstili med hiše deželne deske, je bil odklonjen s 33 glasovi proti 15. Ko je cesarski namestnik odobril volitve in škof Doppelbauer zagovarjal volilno pravico škofa in župnikov, so bile volitve veleposestnikov, potrjene.

Praga, 24. oktobra. Spravna komisija je sprejela točki 14. in 15. predloga o deželnem kulturnem svetu. Točki 16. tega predloga, vsled katere bi mogel cesar razpustiti deželni kulturni svet ali kak njegov odsek, ugovarjali so Mladočehi, kateri so govorili za predlog poslanca dr. Herolda, vsled katerega bi bilo mogoče razpustiti le ves deželni kulturni svet. Nemci in Staročehi so bili za obliko vladnega predloga, katera je bila sprejeta po daljši razpravi na predlog kneza Schwarzenberga.

Praga, 25. oktobra. Tilšer je vložil v imenu vseh mladočeskkih poslancev ugovor zaradi vedenja deželnega maršala v zadnji deželnozborski seji nasproti interpelaciji Vašatyja. V tem ugovoru povdarjajo, da deželni maršal sme sicer grajati govornika ne pa interpelanta. Grof Kinsky napové v imenu svojih somišljenikov nasprotno izjavo za prihodnjo sejo.

Budimpešta, 24. oktobra. Budgetno poročilo finančnega odbora zbornice zmatra preosnovno valuto za veliko potrebo ter izraža svojo zadovoljnost, da je finančni minister pojasnil, da se trudi izvršiti v kratkem to nalogo.

Rim, 24. oktobra. Današnji uradni list objavlja odlok, vsled katerega bode zbornica razpuščena in razpisane splošne volitve na 23. novembra.

Lisabona, 24. oktobra. Osnovano se je tukaj novo političsko društvo pod imenom „Liberalna liga“, katera šteje med svoje ude mnogo znanih politikov, mej temi tudi več ministrov.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v suhi
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. zjut.	742.5	-2.8	sl. zap	jasno	
24. 2. u. pop.	740.4	-2.0	sl. vzh.	"	0.00
9. u. zveč.	739.8	-1.4	"	"	

Srednja temperatura 2.2°, za 11.8° pod normalom

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)
25. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88	gld. 45	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	88	" 50	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	" 10	"
Papirna renta, davka prosta	100	" 90	"
Akcije avstr.-ogerske banke	978	" —	"
Kreditne akcije	305	" —	"
London	115	" —	"
Srebro	—	" —	"
Francoški napoleond.	9	" 10	"
Cesarski cekini	5	" 47	"
Nemške marke	56	" 52 1/2	"

Pomenik za prijatelje citare.

72 pjesme svih jugoslavenskih narodah u jednoj knjigi stoji 1 for. 80 nč. i poštarina 15 nč.

Naručbe neka se upravljaju na Josipa Sorga u Zagrebu. (1)

Zobozdravnik Schweiger

stanuje

hôtel „Stadt Wien“ (pri Maliču) šte. 23 in 24. II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure dopoldne, od 2. do 5. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 1/2 1. ure.

Najnovejše iznajdbe in sredstva v zobozdravništvu. Najboljše plombe, po barvi zobem prikladne. (1)

Za vsa dela se jamči.

Najcenejši, najboljši, preskušen, rujavi lesni pomaz

BARTEL-ov izvorni carbolineum

varuje trajno (16-16)

pomazane plotove, kolarnice, skladišča, vozove, gospodarsko orodje, tla itd. pred gnjilobo, glivami, oštorjenjem in žuželkami. V hlevih razkužuje.

1 kgr. zadošča za 6 kvadratnih metrov. Pregled brezplačno. Kakovost neprekošeno zagotovljena. 5 kgr. 1.50 gld., 100 kgr. 16 gld. z Dunaja.

Najcenejša karbolna kislina, karbolno apno, kolomaz.

Mihael Barthel in drugovi,

kemijska tovarna v Ratisboni in na Dunaji, X. okraj, Keplergasse Nr. 20. (Ustanovljena 1781.)

Zaloga imata brata Eberl v Ljubljani.

pripravljena od lekarja GABR. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplivno zdravilo, katero krepi želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v akatljah po 12 steklenicah za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gld.

Dobiva se v steklenicah po 10 kr. le v Ljubljani v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tujih in inozemskih lekarnah. (60-7)

Vinko Čamernik,

kamnosek.

v Ljubljani, Parne. ulice št. 9, filijala tik mesarskega mostu,

se najuljudneje priporoča prečistiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših načrtih prav lično in iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobni spomenikov.

Vse na tukajšnjem pokopališču stojče in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljenega zidnega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer pomladi in pred Vsemi svetimi.

Še posebej opozarja na krasen, od kajnahtalskega, kararskega in črnega marmorja izgotovljen

spomenik,

kateroga prodá po primerno jako nizkej ceni. Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

starbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. (8)

Vodnikovo kamnosekarstvo

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice nasproti predilnice,

priporoča prečistiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo

kamnoseško delavnico,

v kateri se izvršujejo vsakovrstna cerkvena kamnita dela, kakor:

altarji obhajilne mize itd.;

so v zalogi v veliki izbiri in se izdelujejo lični

nagrobni spomeniki

po najnižjih cenah.

(2-2)

C. kr. priv. zavarovalnica

ASSICURAZIONI GENERALI

(Občno zavarovalno društvo v Trstu.)

(Ustanovljeno l. 1831.)

Jamstveni zaklad družbe gld. 40,758.238-42
Izza ust. je plačala družba škod za 227,371.631-43
Zavarovalno stanje v oddelku zavarovanj življenja 31. dec. 1888 116,904.648-39
Premijski listi in premije, ki se bodo v poznejših letih pobrale v odd. zavarovanja zoper požar 23,544.053-22

Družba zavaruje:

1. na človeško življenje v vseh mogočih sostavah.
2. Zoper škode po požaru na cerkvena, graščinska in kmeška posestva, stanovanja in gospodarska poslopja in njihovo vsebino, raznovrstno blago, žetve, les in oglje na prostem, kakor tudi zoper škode vsled podiranja in spravljanja, vsled strele, plinovega razpoka in onega pri parnih kotlih.

Občinam, cerkvam, samostanom, pobožnim ustanovam in graščinam dovoljuje Assicurazioni Generali 20% odpust normalne premije.

3. Zoper škode vsled prevažanja na blago, pridelke, ladje in druga prevažalna sredstva mej prevažanjem na morji, rekah, prekopih, jezerih in po suhem s poštami vrednostnimi pošiljatkami vred.
4. Zoper škode vsled razbitja zrcalnih oken in ogledal.
5. Zoper telesne nezgode na račun prve splošne zavarovalne družbe zoper nezgode na Dunaji.
6. Zoper škodo po toči na poljske pridelke na račun »Ogerske zavarovalne družbe po toči in protizavarovalne delniške družbe v Budapešti«.

Pri zavarovalni stroki na življenje jamčijo zavarovalni pogoji zavarovancu razven drugih prednostij:

veljavnost polic v slučaju samoumora, dvoboja itd. po petletnem obdobju; nezastavljene police ne morejo ugasniti po triletnem obdobju;

pravica do obnove (tekem 3 mesecev) polic, ki so ugasnile zaradi neplačevanja zavarovalnin, popolnoma neodvisno od zdravja še živečega zavarovanca; omejitev ničnostih razlogov za slučaj nameravane in dokazane goljufije;

brezplačno razširjenje zavarovalne veljavnosti do zneska 15.000 gld. za slučaj, ko bi bil zavarovavec poklican k črni vojski, in sicer po enoletnem obdobju; zavarovanje ne preneha mej vojskim službovanjem za zavarovance, ki so člani stalne vojne ali domobranstva, ter se v tem slučaju priračunavajo najnižje dopolnilne premije.

Nevojniki na suhem (uradniki vojaške pošte in brzojava, vojaški zdravniki, vojaški živinozdravniki, vojaški lekarnarji, vojaški duhovniki, računski in intendantni uradniki) ali vojniki na suhem od feldveblja navzdol ne plačajo dopolnilnih premij, za vojskino zavarovanje do zneska 3.500 gld., ako je policna že tri leta veljavna.

Zavarovalni oddelek na življenje je popolnoma samostojen. Ima lastno premoženje in je od drugih strok tako ločen in neodvisen, da tudi slučajna zguba pri zavarovanju zoper požar ali škode pri prevažanju ne more vplivati na to stroko.

Družba jamči za olajšave, ki se strinjajo z zdravim trgovskim poslovanjem, tako pri odmerjanju zavarovalnin, kakor tudi pri likvidaciji škod, katere vedno točno izplačuje. (22)

Glavni zastop v Ljubljani:

C. Tagliapietra,

Gradišče št. 4.

J. BENDIK-a,
tevarnarja v Št. Valentinu na Spodnjem Avstrijskem,

hranilna mast
za usnje
je najboljšo sredstvo, da se usnje ne premoči.
Za likanje usnja se priporoča ravnokar izumljena, pred ponarejanjem s c. in kr. privilegijem zavarovana

tinktura
za usnje.

Glavna zaloga v Ljubljani pri gg. Schusnigu in Weberji, nič več pri Krisperji. (10-4)
Svarimo pred ponarejanjem.

Cerkvene ure,

ure za šole, vojašnice, tovarne in druga javna poslopja, za industrijske naprave in kolodvore izdelujem trdne in z vsemi najnovejšimi popravami in iznajdbami po najnižjih cenah.

Cerkvam in občinam dovoljujem ugodne plačilne pogoje.

➔ Cenike razpošiljam na željo brezplačno. ➔

Stolpnih ur in mehanična delavnica (12-10)

Rihard Liebing
Speising pri Dunaji, Hauptstrasse 66.

Andr. Druškovič

trgovino z železnino na mestnem trgu 10,
priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena
štedilna ognjišča
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo: (44)
vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

➔ Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

FERD. BILINA & KASCH

Židovske ulice števil. 1 LJUBLJANA Židovske ulice števil. 1

priporočata svojo bogato zalogo vseh vrst rokavic od usnja (lasten izdelek), kakor tudi kaj trdne volnate zimske rokavice za gospode in gospé.
Velika izbira (10-3)

zimskih čevljev (Filzschuhe)
nizkih in visokih, dalje nepremočnih gumi-čevljev (Gummiüberschuhe) za otroke, gospode in gospé. — Izdelujeta in imata v zalogi

kirurški obveze in kilne pasove
jamčeno najnatannejše in trpežne, istotako razne kirurški priprave.
Velika izbira

potnih kovčegov in torbic,
kravat, hlačnikov, krtač, glavnikov, mila in parfumov. Zaloga pristnega ameriškega gumi-perila

v vseh modnih oblikah; najnovejše v chiffon-, zavratnikih in manšetah.
Telovniki, nogovnice, tudi normalno perilo po profesor Jägrovem sistemu.

➔ Vse po najnižjih cenah. ➔

Trgovina z železnino

ALBIN C. AHČIN-a

v Ljubljani,
Gledališke ulice števil. 8

priporoča svojo bogato zbirko

➔ nadgrobnih križev, ➔

pristno pozlačenih in najfinejše izdelanih, ali tudi surovih. (12-12)

Dalje se priporoča v izdelovanje grobnih in cerkvenih omrežij (gavtrov) itd.

Žrebanje v četrtak!

Dunajske razstavne srečke à 1 gl.

Glavni dobitek **50.000** gl. vrednosti.

11 srečk 10 gl. **2291 dobitkov.** **6 srečk 5 gl. 50 kr.**

Srečke po 1 gl. pri C. C. MAYER-ji v Ljubljani. (24)

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczy-ja, deželna lekarna, Sackstrasse.
 Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Frančišku“, (ob jednem kemična tovarna), V., Hundsturmstrasse 113. (6)

Nepresegljivo za zobe

je

I. salicilna ustna voda

aromatična, upliva okrepčevajoče, zabranjuje gnjilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošno priljubljen, upliva jako okrepčevajoče ter ohranja zobe svetlo-bele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pism, ima vedno sveži v zalogi ter vsak dan po pošti pošilja

lekarna

Ubald pl. Trnkóczy

diplomovani posestnik lekarne in kemik, poleg mestne hiše v Ljubljani.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse 30.
 Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczy-ja, „pri Radecikiju“, III., Radetzkyplatz 17.

Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.

Trgovina z železnino

Albin-a C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8,

priporoča svoje bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo, pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč za komate, potem rož, steselcev, ôs, zavornic za vozove, okov za vozé itd., šin za kolesa, podkev, cokel, konjskih žabljev, slokih žag, kôs, srpov, slamoreznih kôs, klepalnega orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj. (28-24)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, srinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

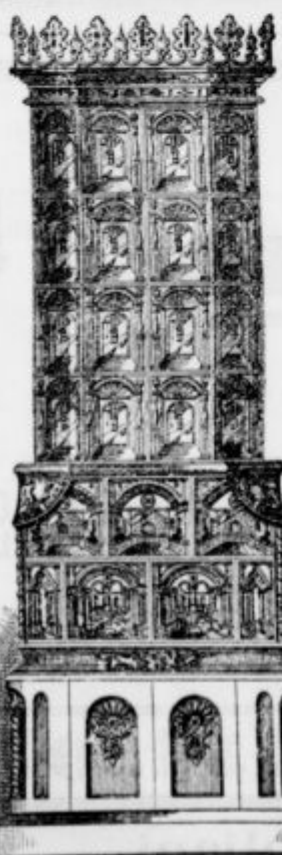
Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo salonski krilasti klavir, pianine (52-38)

iz tovarne svetovno znane tvrdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld.
 Klavirji družih tvrdk za 280 do 350 gld.
 Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.

Fran Jevnikar Ljubljana

Tržaška cesta števil. 29

priporoča prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu

lepo, ukusno in solidno izdelane salonske in navadne lončene, belo, rujavo, zeleno in slonokoščeno osteklene ognju protvne

peči

v na raznovrstnejših oblikah, kakor tudi vse v to stroko spadajoče izdelke po najnižjih cenah.

Cenitnike pošiljam na željo franko.

Zastopništvo pri (40-31)

Vidic & Comp.
Slonove ulice.

Lepo in bogato s pravim zlatom
pozlačene (5-5)

nagrobne križe

priporoča po nizkih cenah

Andr. Druškovič,
trgovec z železnino v LJUBLJANI,
Mestni trg 10.

Na zahtevanje dopošljejo se
obrazci in ceniki franko.

P. HILZER, ces. in kralj. dvorni zvonar v Dunajskem Novem Mestu

priporoča zalogo zvonov za zvonike, lepo- in soglasne zvončke vsake velikosti in vsakovrstnega glasu.

Za določen glas, popolno in čisto ubranost in blagoglasje zvonov se jamči, kakor tudi za lepó umetljno litje in najboljšo ručnino.

Nadalje priporoča jarme in druge reči za zvonove iz kovalnega železa in iz lesa po svojem najboljšem in priznatem sistemu za lahko zvočenje

Naročeni predmetje izvršujejo se naglo, cenó in z najugodnejšo plačilno pogodbo.

L. 1838. ustanovljena tovarna je prodala že 4710 zvonov, ki so tehtali 1.272.800 kg.

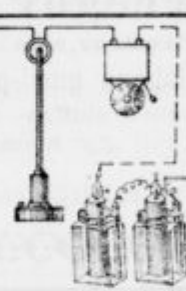
Odlike: Zlati križec za zasluge s krono l. 1857., „dve svetinji za napredek“ dobljeni na dunajski svetovni razstavi 1873. l. za zvonove dunajske votivne cerkve. Odlika zlate svetinje na dunajski obrtniški razstavi 1880. l. in častne diplome na obrtniški razstavi 1889. l. v Budejericah (Budweis) itd. itd. Vrhu tega mnogo priznanj za izvrstne izdelke. (24-19)

Lepoglasne zvončkulje s širimi zvončki za zakristije po 25 gld in višje.
 Lepoglasne altno-zvončkulje od alpaka s širimi zvončki po 14 gld., s tremi po 11 gld.; od medí (mesinga) s širimi zvončki po 10 gld., s tremi po 8 gld.

Obrazci in ceniki se pošiljajo brezplačno.

Hišni telegraf

brez telefona
le gld. 4-50
in višje.

Posamezni deli za napeljavo strelovodov, hišnih telegrafov in telefonov

so vedno na razpolago.

Za dobro, zanesljivo in točno delo jamči, cena je kar moč goče nizka.

Josip Rebek,

(prej Karol Ahčin)

ključarski mojster,

13 Francovo nabrežje Ljubljana Francovo nabrežje 13.

priporoča svojo izborno zalogo lepo, natančno in trpežno izdelanih

štedilnih ognjišč

okov za okna in vrata; izdeluje tudi (5)

železne ograje

v vsakovrstnih oblikah po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu in sploh vsa ključarska dela po najnižji ceni.

Sprejema naročila iz mesta in z dežele ter je izvršuje točno, poceni in zanesljivo.

Posebno opozarja na svojo na Kranjskem največjo zalogo

elektrotehničnih proizvodov

katera omogočuje najzanesljivejšo vpeljavo telegrafov in hišnih telefonov v poljubni dolgoti. Slednja priporoča še posebej cenjenim gg. trgovcem in tovarnarjem v varstvo pred tatovi in svrhu hitrega poslovanja.

Prečast. duhovščini, veleposestnikom, tovarnarjem in sploh hišnim posestnikom se priporoča za napeljavo

strelovodov,

katera napeljuje na stolpe, dimnike in poslopja po najnovešem zanesljivem načinu: popravlja tudi že napeljane pohabljenе strelovode, katerih zanesljivost preizkuša z navlašč za naročenim „elektrometrom“. (20-19)